

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 2 § i lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter och 119 § i lagen om ortodoxa kyrkan

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter och lagen om ortodoxa kyrkan ändras.

De föreslagna ändringarna gäller beloppet av den statliga finansiering som beviljas evangelisk-lutherska kyrkan för de samhällsuppgifter som den sköter och beloppet av det statsunderstöd som beviljas ortodoxa kyrkan. Åren 2026 och 2027 minskas den statliga finansieringen till evangelisk-lutherska kyrkan med 9,8 miljoner euro per år och statsunderstödet till ortodoxa kyrkan med 200 000 euro per år.

Propositionen genomför målet för statsminister Petteri Orpos regering att stärka de offentliga finanserna och att vända skuldsättningstrenden i Finland.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	5
2.1 Finansieringen av evangelisk-lutherska kyrkan.....	5
2.1.1 Inledning.....	5
2.1.2 Kyrkoskatt.....	5
2.2 Statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter.....	6
2.3 Finansiering av ortodoxa kyrkan	9
2.3.1 Kyrkoskatt.....	9
2.3.2 Statsunderstöd.....	10
3 Målsättning	11
4 Förslagen och deras konsekvenser	11
4.1 De viktigaste förslagen	11
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	11
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	11
4.2.1.1 De offentliga finanserna	11
4.2.1.2 Hushållens ställning.....	11
4.2.2 Miljökonsekvenser.....	12
4.2.3 Andra konsekvenser för människor och samhälle	12
4.2.3.1 De grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna.....	12
5 Alternativa handlingsvägar.....	13
5.1 Ändring av skattelagstiftningen.....	13
5.2 Ändring av kyrkoskattesatsen.....	13
5.3 Gradering av begravningsavgifterna.....	13
6 Remissvar	14
6.1 Inledning.....	14
6.2 Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland	14
6.3 Ortodoxa kyrkan i Finland.....	15
6.4 AKI-liitot ry	15
7 Specialmotivering.....	16
7.1 Lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter.....	16
7.2 Lagen om ortodoxa kyrkan.....	16
8 Ikraftträdande	16
9 Verkställighet och uppföljning	16
10 Förhållande till budgetpropositionen.....	17
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	17
11.1 Förhållande till grundlagen.....	17
11.1.1 Evangelisk-lutherska kyrkan	18
11.1.2 Ortodoxa kyrkan	18
11.1.3 Sammandrag	19

11.2 Lagstiftningsordning.....	19
LAGFÖRSLAG.....	20
1. Lag om ändring av 2 § i lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter	20
2. Lag om ändring av 119 § i lagen om ortodoxa kyrkan.....	21
BILAGA.....	22
PARALLELLTEXTER.....	22
1. Lag om ändring av 2 § i lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter	22
2. Lag om ändring av 119 § i lagen om ortodoxa kyrkan.....	23

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering förbinder sig regeringen till att balansera upp de offentliga finanserna med ett nettobelopp på sex miljarder euro enligt 2027 års nivå för att säkerställa medborgarnas välfärd och en hållbar ekonomisk utveckling.

I och med att Finlands offentliga finanser har försvagats efter det att regeringsprogrammet utarbetades, beslutade regeringen vid ramförhandlingarna våren 2024 om ytterligare åtgärder för att förhindra att skuldsättningen ökar (Planen för de offentliga finanserna för 2025–2028, finansministeriets publikationer 2024:30). Åtgärderna för att stärka de offentliga finanserna innefattade bland annat att slopa förvärvsinkomstavrdraget och att ersätta det med en höjning av arbetsinkomstavrdraget för att stärka kommunernas inkomstbas. Det beräknades att dessa ändringar från och med 2025 ökar evangelisk-lutherska kyrkans och ortodoxa kyrkans intäkter från kyrkoskatten med sammanlagt cirka 39 miljoner euro. Regeringen beslutade också om kanalisering av socialskyddsfonderna, till följd av vilket intäkterna från kyrkoskatten beräknades öka med ytterligare cirka sju miljoner euro från och med nämnda tidpunkt. För att balansera upp de offentliga finanserna sänktes beloppet av den statliga finansiering som betalas till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter med 19,6 miljoner euro och beloppet av statsunderstödet till ortodoxa kyrkan med 400 000 euro. Lagen om ändring av 2 § i lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter (837/2024) och lagen om ändring av 119 § i lagen om ortodoxa kyrkan (838/2024) trädde i kraft den 1 januari 2025.

Statsminister Petteri Orpos regering enades vid ramförhandlingarna våren 2025 om nya åtgärder vars centrala mål är att stabilisera ökningen av skuldkvoten i de offentliga finanserna under regeringsperioden (Planen för de offentliga finanserna för 2026–2029, finansministeriets publikationer 2025:17). Planen innehåller åtgärder för att främja den ekonomiska tillväxten och för att finansiera dessa åtgärder. De åtgärder genom vilka tillväxtåtgärderna finansieras inbegriper en tidsbunden nedskärning 2026 och 2027 av den statliga finansiering som betalas till evangelisk-lutherska kyrkan för dess skötsel av samhällsuppgifter och det statsunderstöd som beviljas ortodoxa kyrkan. Enligt planen ska beloppet av den statliga finansiering som betalas till evangelisk-lutherska kyrkan minskas med 9,8 miljoner euro vartdera året och beloppet av statsunderstödet till ortodoxa kyrkan med 200 000 euro vartdera året.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid undervisnings- och kulturministeriet. De delar av motiveringen som gäller kyrkobeskattningsärenden har beretts i samarbete med finansministeriet. Utkastet till proposition var på remiss i tjänsten utlåtande.fi under tiden den 24 juni–29 augusti 2025.

Beredningsunderlaget till regeringspropositionen är tillgängligt i den offentliga tjänsten på adressen <https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM035:00/2025>.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Finansieringen av evangelisk-lutherska kyrkan

2.1.1 Inledning

Evangelisk-lutherska kyrkan finansierar sin verksamhet främst med intäkterna från kyrkoskatten. Utöver med kyrkoskatteinkomsterna finansierar församlingarna sin verksamhet med bland annat inkomster av virkesförsäljning och hyror samt med donationer via kollekt och testamenten. Dessutom får kyrkan statlig finansiering för sina samhällsuppgifter. Nedan behandlas nuläget i kyrkans finansiering vad gäller kyrkoskatten och den statliga finansiering som är avsedd för kyrkans samhällsuppgifter.

2.1.2 Kyrkoskatt

Bestämmelser om skyldigheten för medlemmarna i evangelisk-lutherska församlingar att delta i finansieringen av församlingens, den kyrkliga samfällighetens och kyrkans uppgifter finns i 6 kap. 2 § i kyrkolagen (652/2023). Enligt 1 mom. i den paragrafen ska församlingsmedlemmarna delta i finansieringen av församlingens, den kyrkliga samfällighetens och kyrkans uppgifter genom att betala kyrkoskatt. Till den evangelisk-lutherska kyrkans församlingars uppgifter hör enligt 3 kap. 1 § i kyrkolagen att förrätta gudstjänster och förvalta sakramenten samt andra kyrkliga förrättningar, kristen fostran och undervisning, själavård, diakoni, missionsarbete och andra uppgifter som grundar sig på det kristna budskapet och avser förkunnelse och tjänst. I lagen finns dessutom bestämmelser om bland annat kyrkofullmäktiges (3 kap. 5 §), kyrkorådets (3 kap. 10 §), den kyrkliga samfällighetens (3 kap. 15 §), kyrkomötets (5 kap. 2 §) och kyrkostyrelsens (5 kap. 7 §) uppgifter. Till församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas uppgifter hör dessutom till exempel enligt begravningslagen (457/2003) att hålla allmänna begravningsplatser (3 §) och tillhandahålla gravplats (4 och 5 §). Bestämmelser om kyrkans uppgifter i anslutning till kyrkobokföring finns i 8 kap. i kyrkolagen.

Bestämmelser om grunderna för kyrkoskatten finns i lagen om skyldighet för medlemmar i evangelisk-lutherska församlingar att betala skatt till församlingen (1013/2012). Lagen innehåller bestämmelser om skattskyldiga (1 §) och befrielse från kyrkoskatt (2 §), och dessutom innehåller lagen en hänvisning till kyrkolagen (3 §). Enligt 6 kap. 2 § 2 mom. i kyrkolagen täcks med kyrkoskatten det belopp som, enligt den budget som kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkofullmäktige godkänt, utöver övriga inkomster behövs för att betala utgifterna. Kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkofullmäktige beslutar om inkomstskattesatsens storlek med en noggrannhet på 0,05 procentenheter. Beroende på församling är kyrkoskatten 1–2 procentenheter 2025.

Tabell 1. Utveckling av evangelisk-lutherska kyrkans intäkter från kyrkoskatten 2022–2023 och finansministeriets prognos för 2024–2029 (3/2025).

	2022 €	2023 €	2024 (prognos) €	2025 (prognos) €	2026 (prognos) €	2027 (prognos) €	2028 (prognos) €	2029 (prognos) €
Evangelisk-lutherska församlingarna totalt	935 682 594	1 009 306 397	1 042 205 995	1 109 461 728	1 146 154 354	1 188 685 447	1 239 618 572	1 284 081 967
Tyska evangelisk-lutherska församlingen i Finland	798 799	846 561	874 156	930 567	961 343	997 016	1 039 737	1 077 030
Olaus Petri församlingen	..	246 553	254 590	271 019	279 982	290 372	302 814	313 675

Enligt 30 § 1 mom. i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010) betalas kostnaderna för beskattningen av staten. Staten tar enligt 2 mom. i den paragrafen ut sammanlagt 3,2 procent av dessa kostnader av evangelisk-lutherska kyrkans församlingar. I statsbudgeten för 2025 (moment 12.28.13) beräknas det belopp som tas ut uppgå till 14 414 000 euro. Bestämmelser om beskattningsförfarandet och ändringssökande i beskattningen gällande kyrkoskatt finns i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995). Kyrkoskatten fastställs kommunvis, och skattens storlek fastställs på basis av den beskattningsbara inkomsten vid kommunalbeskattningen.

2.2 Statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter

Enligt 1 § i lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter (430/2015, nedan *finansieringslagen*) beviljar undervisnings- och kulturministeriet årligen evangelisk-lutherska kyrkan finansiering för kyrkans lagstadgade uppgifter i anslutning till begravningsväsendet, folkbokföringen och bevarandet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och värdefullt lösöre. Lagen trädde i kraft vid ingången av 2016.

Utgångsnivån för den statliga finansieringen var 114 miljoner euro när lagen trädde i kraft. Finansieringsbeloppet ansågs täcka en skälig andel av kostnaderna för de lagstadgade samhällsuppgifter som sköts av evangelisk-lutherska kyrkan. En skälig andel bedömdes vara cirka 80 procent (RP 250/2014 rd, s.10–11). Reformen var kostnadsneutral med tanke på statsfinanserna på så sätt att det uppskattades att den statliga finansieringen till sin storleksklass motsvarar det belopp som församlingarna tidigare i genomsnitt hade fått som inkomster av samfundsskatt.

Som en del av statsminister Petteri Orpos regerings åtgärder för att anpassa de offentliga finanserna begränsades indexhöjningarna av den statliga finansieringen till evangelisk-lutherska kyrkans samhällsuppgifter först genom en ändring (1084/2023) av finansieringslagen som trädde i kraft den 1 januari 2024 för åren 2024–2027 så att vid beräkningen av höjningen av finansieringen dras från höjningen av konsumentprisindexet av en procentenhet under dessa år (2 § 3 mom.). Det var fråga om en så kallad indexbroms.

Genom en ändring (837/2024) av finansieringslagen som trädde i kraft vid ingången av 2025 ändrades finansieringsbeloppet permanent, och utgångsnivån för finansieringen fastställdes till 105 030 000 euro (2 § 1 mom.). Finansieringsbeloppet höjs fortsättningsvis årligen med ett belopp som motsvarar förändringen i den allmänna prisnivån enligt konsumentprisindex (2 mom.). Med avvikelse från detta påverkas indexhöjningens belopp 2026 och 2027 ännu av den indexbroms som trädde i kraft den 1 januari 2024 (3 mom.).

Tabell 2. Statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkans samhällsuppgifter 2016–2025.

År	Anslag (€)
2016	114 000 000
2017	114 000 000
2018	114 000 000
2019	114 000 000
2020	115 596 000
2021	116 984 000
2022	118 856 000
2023	122 661 000
2024	124 133 000
2025	105 030 000

Enligt 5 kap. 2 § i kyrkolagen ska kyrkomötet besluta om grunderna för fördelningen av den finansiering som avses i lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter mellan församlingar, kyrkliga samfälligheter och kyrkostyrelsen.

Den statliga finansieringen fördelades fram till 2024 ut enligt fördelningsgrunden euro/församlingsmedlem. Från och med 2027 bestäms viktcoefficiënterna för de nya fördelningsgrunderna så att 15 procent av det belopp som fördelas till församlingsekonomin baserar sig på den relativa andelen av församlingsekonomin kulturarvsindex, 15 procent på den fastställda folkmängden inom församlingsekonomin föregående år, 35 procent på den relativa andelen av det glidande medelvärde för 5 år av antalet döda inom församlingsekonomin område och 35 procent på det glidande medelvärde för 5 år av antalet begravda personer inom församlingsekonomin område. Åren 2025 och 2026 är övergångsår då hälften av den andel som fördelas direkt till församlingarna bestäms enligt den nuvarande grunden euro/församlingsmedlem och hälften enligt den nya fördelningsgrunden. Församlingens folkmängd beräknas enligt den senast fastställda uppgiften om folkmängden, det vill säga situationen den 31 december 2023.

Tabell 3. Kyrkomötets beslut om grunderna för fördelningen av den statliga finansieringen 2021–2025.

År	2021 €	2022 €	2023 €	2024 €	2025 €
Församlingar (begravningsverksamhet)	107 984 215	109 515 984	112 482 800	113 806 800	94 202 900
Kulturhistoriska byggnader och lösöre	6 802 528	7 065 249	7 769 200	7 571 100	8 259 700
Medlemsdatasystem	2 000 480	2 235 439	2 409 000	2 445 100	2 567 400
Totalt	116 787 223	118 816 672	122 661 000	123 823 000	105 030 000

Begravningsverksamhet

Enligt 3 § i begravningslagen (457/2003) ska församlingarna eller de kyrkliga samfälligheterna inom evangelisk-lutherska kyrkan hålla allmänna begravningsplatser. En församling eller kyrklig samfällighet är skyldig att på begäran tillhandahålla gravplats även för sådana avlidna som inte varit församlingsmedlemmar. Församlingen ska på begäran tillhandahålla gravplats på ett avskilt konfessionslöst gravområde. Konfessionslösa gravområden är avsedda som ett konfessionellt neutralt alternativ för dem som inte vill bli begravda på en kristen, evangelisk-luthersk begravningsplats. Församlingarna har även tagit hand om hjältegravarna trots att de inte har någon lagstadgad skyldighet att göra detta.

I 22 § i begravningslagen sägs det att angående disponibel finansiering för kostnader för hållande av allmänna begravningsplatser bestäms särskilt. Enligt motiveringen till regeringens proposition (RP 204/2002 rd) ingår den finansiering som avses i paragrafen i den del av intäkterna från samfundsskatten som går till de evangelisk-lutherska församlingarna. Den finansiering som kyrkan får för kostnaderna för begravningsverksamheten motiverades med att hållande av begravningsplatser och skötande av gravsättningen av de avlidna är en oundgänglig samhällsuppgift ur hälsoskyddssynpunkt. För hållandet av begravningsplatser svarar således i sista hand samhället. I och med att denna oundgängliga samhällsuppgift ska skötas av församlingarna inom den evangelisk-lutherska kyrkan har det ansetts motiverat att staten också sörjer för att församlingarna har ekonomiska förutsättningar att sköta uppgiften. De kostnader för hållande av allmänna begravningsplatser och tillhandahållande av gravplats enligt 4 § i begravningslagen som ska täckas med den statliga finansieringen har inte specificerats i lagstiftningen.

Den statliga finansieringen omfattar dock inte till exempel kostnaderna för jordfästning eller för gravskötsel.

En del av utgifterna för begravningsverksamheten täcks med avgifter som tas ut för begravnings tjänster. Enligt 3 kap. 36 § i kyrkolagen ska församlingarna ta ut avgifter för upplåtelse av gravplats och för tjänster i anslutning till gravsättningen. När avgifterna bestäms ska församlingens kostnader för produktionen av tjänsten beaktas. Avsikten är att avgifterna för begravningsverksamheten ska täcka den del av kostnaderna för begravningsverksamheten som den statliga finansieringen för samhällsuppgifter inte täcker med beaktande av även de övriga lagstadgade samhällsuppgifterna (RP 127/2012 rd, s. 4).

År 2024 var cirka 83 procent av de begravda på begravningsplatser som hålls av evangelisk-lutherska kyrkan medlemmar i evangelisk-lutherska kyrkan och 17 procent var inte medlemmar i kyrkan i fråga. De nettokostnader för församlingarnas begravningsverksamhet som omfattas av den statliga finansieringen uppgick under året i fråga till 125,6 miljoner euro.

Folkbokföring

Bestämmelser om evangelisk-lutherska kyrkans myndighetsuppgifter i anknytning till folkbokföringen finns i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009). Enligt 48 § i den lagen ska den evangelisk-lutherska kyrkans myndigheter på begäran ge intyg, utdrag eller andra motsvarande enstaka skriftliga utredningar på basis av de kyrkliga befolkningsregister med tillhörande handlingar som de förfogar över och som fördes innan lagen om trossamfundens medlemsregister (614/1998) trädde i kraft. Förutom att lämna ut befolkningsdata tar församlingarna emot vissa registeranteckningar som förmedlas till

befolkningsdatasystemet. I samband med barndop görs en anmälan om barnets namn, modersmål och trossamfund och i samband med vigsel anmäls uppgifter om vigseln och därmed anslutna eventuella uppgifter om ändringar av efternamn. En församling kan även utföra prövning av äktenskapshinder, om åtminstone en av dem som ingår äktenskap är medlem i kyrkan. Därtill utfärdar församlingarna ämbetsbevis för sina medlemmar med hjälp av befolkningsdatasystemet. År 2024 uppgick nettoutgifterna för folkbokföringen som omfattas av den statliga finansieringen till totalt 6,8 miljoner euro.

Underhållet av byggnader och lösöre av kulturhistoriskt värde

I 3 kap. 22 § i kyrkolagen föreskrivs det om skydd av kyrkliga byggnader. Syftet med skyddet av en kyrklig byggnad är att trygga den kyrkliga byggda kulturmiljön som en del av kulturarvet, värna om den kyrkliga byggnadens egenart och särdrag samt främja en kulturellt hållbar vård och användning av den. En kyrklig byggnad som är uppförd före 1917 är skyddad med stöd av lag. Kyrkostyrelsen kan besluta att en kyrklig byggnad som tagits i bruk 1917 eller därefter ska skyddas, om det är motiverat med avseende på byggnadshistoria, byggnadskonst, byggnadsteknik eller särskilda miljövärden. Kyrkostyrelsen beslutar om skyddet på eget initiativ eller på initiativ av församlingen, domkapitlet eller Museiverket. Skyddet av en byggnad omfattar också byggnadens fasta inredning, målningar och konstverk som hör till den samt byggnadens gårdsområde.

Kyrkliga byggnader utgör en betydande del av Finlands nationella byggnadsarv. När kyrkor och kapell byggts har respektive tidsperiods bästa kunnande och bästa material använts. Största delen av Finlands kulturhistoriskt värdefulla föremål från medeltiden och 1600- och 1700-talet är kyrkliga föremål som ägs, används och sköts av församlingarna.

Kostnaderna för att underhålla evangelisk-lutherska kyrkans nationella kulturarv är noggrant avgränsade. Kostnader i anslutning till skötseln av kulturarvet orsakas av reparationer som främjar bevarandet av en byggnad samt renoveringar i samband med vilka byggnadens och områdets särdrag och historiska äkthet bevaras eller i samband med vilka arbetet utförs med användning av arbetsmetoder som var typiska för den tidpunkt när byggnaden uppfördes och med traditionella byggmaterial som är lämpliga för byggnaden (RP 250/2014 rd, s. 5). År 2024 uppgick kostnaderna för underhållet av byggnader och lösöre av kulturhistoriskt värde till 33,5 miljoner euro.

Sammandrag

År 2024 uppgick nettokostnaderna för evangelisk-lutherska kyrkans lagstadgade samhällsuppgifter till sammanlagt 165,9 miljoner euro. Under året i fråga täckte den statliga finansiering som betalades till kyrkan (124 133 000 euro) cirka 75 procent av de nämnda kostnaderna.

2.3 Finansiering av ortodoxa kyrkan

2.3.1 Kyrkoskatt

Bestämmelser om skyldigheten för medlemmar i ortodoxa kyrkan att betala kyrkoskatt finns i 77 § i lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006). Enligt 1 mom. i den paragrafen ska församlingsmedlemmarna bidra till förvärvandet av inkomster som behövs för att täcka de utgifter som avses i lagens 79 §, det vill säga utgifterna för att fullgöra församlingens uppgifter. Kyrkans uppgifter är enligt 2 § att tjäna människorna genom heliga förrättningar, ortodox fostran och undervisning, diakoni- och välgörenhetsarbete samt annan verksamhet som grundar

sig på den ortodoxa kyrkans tradition. I lagens 77 § 2 mom. sägs att det belopp utöver övriga inkomster som enligt den av församlingsfullmäktige årligen godkända budgeten behövs för att betala utgifterna samlas in genom kyrkoskatt under finansåret. Församlingsfullmäktige fastställer inkomstskattesatsen. Inkomstskattesatsen fastställs till närmaste 0,05 procentenhet. Enligt 3 mom. betalas kyrkoskatt av alla till kyrkan hörande personer som under skatteåret är bosatta i kommunerna inom församlingens område och enligt deras beskattningsbara inkomst vid kommunalbeskattningen. De ortodoxa församlingarnas skattesatser varierar 2025 mellan 1,75 och 2,25 procent.

Tabell 4. Utveckling av ortodoxa kyrkans intäkter från kyrkoskatten 2022–2023 och finansministeriets prognos för 2024–2029 (3/2025).

	2022 €	2023 €	2024 (prognos) €	2025 (prognos) €	2026 (prognos) €	2027 (prognos) €	2028 (prognos) €	2029 (prognos) €
Ortodoxa församlingar na totalt	16 820 554	18 471 435	19 073 534	20 304 389	20 975 906	21 754 272	22 686 405	23 500 135

2.3.2 Statsunderstöd

Enligt 119 § 2 mom. i lagen om ortodoxa kyrkan intas i statsbudgeten årligen ett anslag avsett för statsunderstöd som beviljas ortodoxa kyrkan och som ska användas för de skäligen kostnader som dess verksamhet orsakar. Grunden för dimensioneringen av anslaget bestäms enligt beloppet av de utgifter som ansvaret för kyrkostyrelsen, stiftsförvaltningen och ortodoxa seminariet åsamkat staten och beloppet av de statsunderstöd som har beviljats ortodoxa kyrkans församlingar och inrättningar före den lagens ikraftträdande samt den uppskattade förändringen av kostnadsnivån. Förändringen i kostnadsnivån beräknas, om inte något annat följer av särskilda skäl, på basis av förändringen i den allmänna prisnivån. På statsunderstödet tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i statsunderstödslagen (688/2001).

Utgångsnivån för statsunderstödet fastställdes i budgeten för 2016 till 2 543 000 euro.

I likhet med vad som konstateras ovan (avsnitt 2.2) om begränsningen 2024–2027 av indexhöjningarna av den statliga finansieringen till evangelisk-lutherska kyrkans samhällsuppgifter, begränsades också beloppet av statsunderstödet till ortodoxa kyrkan genom en ändring (1085/2023) som trädde i kraft den 1 januari 2024 så att vid beräkningen av höjningen av understödet dras från höjningen av konsumentprisindexet av en procentenhet årligen 2024–2027 (119 § 3 mom.). Det var fråga om en så kallad indexbroms.

Genom en lag (838/2024) som trädde i kraft vid ingången av 2025 ändrades understödsbeloppet permanent, och dess utgångsnivå fastställdes till 2 382 000 euro (119 § 2 mom.). Finansieringsbeloppet höjs fortsättningsvis årligen med ett belopp som motsvarar förändringen i den allmänna prisnivån enligt konsumentprisindex. Med avvikelse från detta påverkas indexhöjningens belopp 2026 och 2027 ännu av den indexbroms som trädde i kraft den 1 januari 2024, det vill säga det slutliga finansieringsbeloppet beräknas genom att en procentenhet dras av från höjningen av konsumentprisindexet (2 § 3 mom.).

Tabell 5. Statsunderstöd som beviljats ortodoxa kyrkan 2016–2025.

År	Anslag (€)
2016	2 543 000
2017	2 543 000
2018	2 543 000
2019	2 543 000
2020	2 579 000
2021	2 610 000
2022	2 652 000
2023	2 737 000
2024	2 771 000
2025	2 382 000

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att som en del av den helhet av anpassningsåtgärder som det beslutades om våren 2025 i planen för de offentliga finanserna stärka förutsättningarna för ekonomisk tillväxt i Finland.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att 2026 och 2027 ska den statliga finansieringen till evangelisk-lutherska kyrkans samhällsuppgifter minskas med 9,8 miljoner euro vartdera året och att statsunderstödet till ortodoxa kyrkan åren i fråga ska minskas med 200 000 euro vartdera året.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

4.2.1.1 De offentliga finanserna

Som en direkt konsekvens av de ändringar som föreslås i propositionen minskar beloppet av den statliga finansieringen till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter och beloppet av statsunderstödet till ortodoxa kyrkan både 2026 och 2027 med sammanlagt 10 miljoner euro vartdera året. Åtgärdens totala konsekvenser för de offentliga finanserna uppgår således till sammanlagt 20 miljoner euro. Åtgärden ingår i planen för de offentliga finanserna för 2026–2029 (s. 52). I fråga om den statliga finansieringen till evangelisk-lutherska kyrkans gäller avdraget moment 29.01.52 i statsbudgeten och i fråga om statsunderstödet till ortodoxa kyrkan moment 29.01.51.

4.2.1.2 Hushållens ställning

Vad gäller förslaget avseende den statliga finansieringen till evangelisk-lutherska kyrkan har ändringen indirekta konsekvenser för hushållens ekonomiska ställning. Konsekvenserna beror på hur församlingarna beslutar att reagera på att beloppet av den statliga finansieringen minskar.

Om församlingarna beslutar att kompensera minskningen av den statliga finansieringen genom att höja de avgifter som församlingarna tar ut för sina samhällsuppgifter, tar sig ändringens konsekvenser uttryck i en höjning av avgifterna för begravningsverksamheten och eventuellt också för folkbokföringen och gäller indirekt alla hushåll som använder nämnda tjänster oberoende av trossamfund. En ökning av begravningskostnaderna minskar beloppet av det arv som ska delas mellan arvingarna. Hur omfattande konsekvenserna blir för arvtagarna beror på arvets storlek. Ju större arvet är, desto mindre är avgiftsökningens relativa konsekvenser för en enskild arvtagare. I de situationer där dödsboets tillgångar inte räcker till för att täcka skulderna, kan bodelägarna hos välfärdsområdet ansöka om kompletterande utkomststöd som beviljas enligt prövning för begravningskostnader.

Om församlingarna däremot beslutar att kompensera minskningen av den statliga finansieringen genom att rikta intäkterna från kyrkoskatten till att täcka kostnaderna för samhällsuppgifter, styrs de indirekta konsekvenserna av den föreslagna ändringen i större utsträckning än tidigare till kyrkans medlemmar via betalningen av kyrkoskatt. Konsekvenserna för kyrkans medlemmar lindras dock av att evangelisk-lutherska kyrkans intäkter från kyrkoskatten i och med de författningsändringar som trädde i kraft vid ingången av 2025 och som gäller inkomstbeskattningen och sänkningen av arbetslöshetsförsäkringspremien samt avgörandet om kanalisering av socialskyddsfonderna (se avsnitt 1.1) har ökat med ett klart större belopp än den föreslagna minskningen av den statliga finansieringen till kyrkans samhällsuppgifter. Det att intäkterna från kyrkoskatten i allt högre grad styrs till kostnaderna för begravningsverksamheten försämrar således i praktiken inte församlingarnas möjligheter att fullgöra kyrkans andra uppgifter. Konsekvenserna för kyrkans medlemmar lindras också av att till exempel nästan 83 procent av de avlidna som begravdes 2024 var medlemmar i kyrkan under sin livstid.

4.2.2 Miljökonsekvenser

I och med de föreslagna ändringarna kan det eftersatta underhållet av kulturhistoriskt värdefulla kyrkliga byggnader öka, om kyrkorna inte styr sina växande intäkter från kyrkoskatten till projekt som gäller reparation av sådana byggnader.

4.2.3 Andra konsekvenser för människor och samhälle

4.2.3.1 De grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

Enligt 11 § i grundlagen har var och en religions- och samvetsfrihet. Till religions- och samvetsfriheten hör rätten att bekänna sig till och utöva en religion, rätten att ge uttryck för sin övertygelse och rätten att höra till eller inte höra till ett religiöst samfund. Ingen är skyldig att mot sin övertygelse ta del i religionsutövning.

Enligt 6 § i grundlagen är alla lika inför lagen och ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av till exempel religion eller övertygelse.

De föreslagna ändringarna har inga direkta konsekvenser för tillgodoseendet av religionsfriheten eller jämlikheten i människornas vardag. Vad gäller lagförslaget avseende den statliga finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan beror propositionens indirekta konsekvenser för tillgodoseendet av religionsfriheten på vilka åtgärder kyrkan beslutar vidta i och med att den statliga finansieringen minskar. Om strävan är att i allt högre grad täcka kostnaderna för begravningsverksamheten med avgiftsintäkter, är den indirekta konsekvensen av lagändringen att de högre avgifter som tas ut för upplåtelse av gravplats och för tjänster i anslutning till gravsättningen minskar ett dödsbos tillgångar och därmed beloppet av den ärvda egendomen. Konsekvensen är den samma för alla oavsett arvingarnas religion eller övertygelse.

Även riksdagens förvaltningsutskott har ansett att minskningen av den statliga finansieringen i en sådan situation inte påverkar likabehandlingen av medlemmar i kyrkan och dem som inte hör till kyrkan (FvUB 22/2024 rd, s. 3).

Om det inom kyrkan beslutas att kostnaderna för begravningsverksamheten i större utsträckning än i nuläget ska täckas med kyrkoskatteinkomster i stället för med avgiftshöjningar, är den indirekta konsekvensen av propositionen att nämnda andel av intäkterna från kyrkoskatten inte kan användas för finansiering av uppgifter enligt kyrkolagen, såsom gudstjänster och andra kyrkliga förrättningar, fostran och undervisning eller diakoni. Med tanke på likabehandlingen är det i en sådan situation dock av betydelse att till exempel 2023 hörde cirka 83 procent av de avlidna som begravts på begravningsplatser som hålls av evangelisk-lutherska kyrkan till kyrkan medan endast 17 procent inte var medlemmar i kyrkan. Beloppet av den föreslagna minskningen av den statliga finansieringen är således inte så betydande att det äventyrar evangelisk-lutherska kyrkans förmåga att sköta de samhällsuppgifter som ålagts den. Dessutom bör det noteras att begravningsverksamheten inte enbart är en samhällsuppgift för kyrkan, utan verksamheten innehåller också element som hänför sig till kyrkomedlemmarnas religionsutövning (FvUB 22/2024 rd, s. 3).

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Ändring av skattelagstiftningen

Eftersom kyrkoskatt betalas på basis av den beskattningsbara inkomsten vid kommunalbeskattningen, är det möjligt att dämpa ökningen av intäkterna från kyrkoskatten genom att ändra skattelagstiftningen så att intäkterna från kommunalskatten minskar. För att korrigera den betydande obalans mellan inkomster och utgifter som uppkommit inom den kommunala ekonomin under de senaste åren har regeringen dock beslutat att uttryckligen öka kommunernas skatteintäkter, varvid en minskning av skatteunderlaget står i strid med detta mål. Vid beredningen har man inte utrett det alternativet att den kyrkliga beskattningen lösgörs från kommunalbeskattningen.

5.2 Ändring av kyrkoskattesatsen

Det finns inga bestämmelser om kyrkoskattesatsens belopp på lagnivå, utan beslut om beloppet fattas i fråga om evangelisk-lutherska kyrkan av kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkofullmäktige enligt 6 kap. 2 § 2 mom. i kyrkolagen, samt i fråga om ortodoxa kyrkan av församlingsfullmäktige enligt 77 § 2 mom. i lagen om ortodoxa kyrkan. Det är möjligt att reglera beloppet av intäkterna från kyrkoskatten genom att föreskriva om kyrkornas kyrkoskattesats på lagnivå. I fråga om evangelisk-lutherska kyrkan förutsätter ärendet dock att kyrkolagen ändras och enligt 1 kap. 5 § 1 mom. i kyrkolagen har kyrkan ensamrätt att föreslå sådana ändringar. Med beaktande av kravet på brådskande åtgärder för att anpassa de offentliga finanserna, den särskilda lagstiftningsordningen för kyrkolagen samt den vissa grad av intern autonomi och rätt att bestämma om sina egna angelägenheter som religiösa samfund har på basis av religionsfriheten valde man att inte främja detta alternativ vid beredningen. På grund av att de eftersträlvade ändringarna var brådskande till följd av det svåra läget i de offentliga finanserna var det inte heller möjligt att låta sänkningen av kyrkoskattesatsen basera sig på rekommendationer som följs frivilligt.

5.3 Gradering av begravningsavgifterna

I ett av remissvaren föreslogs det att begravningslagen borde ändras för att möjliggöra att begravningsavgifterna kan graderas till olika belopp beroende på hur länge den avlidne under

sin livstid hade varit medlem i kyrkan. Bakgrunden till förslaget var tanken att den avlidne genom att betala kyrkoskatt under sin livstid redan har deltagit i finansieringen av begravningsverksamheten.

Gradering av begravningsavgifterna enligt hur länge en avliden under sin livstid har varit medlem i kyrkan innebär att de avlidna som hört till kyrkan och de avlidna som inte hört till kyrkan behandlas olika på grund av sin religion eller övertygelse. För att sådan särbehandling inte ska vara diskriminering ska den enligt 11 § 1 mom. i diskrimineringslagen (1325/2014) föranledas av lag och annars ha ett godtagbart syfte och medlen för att uppnå detta syfte ska vara proportionerliga. Vid den fortsatta beredningen ansågs det att tryggheten av kyrkans medlemmars jämlikhet i sig är ett allmänt godtagbart syfte. Det ansågs dock att ett mer proportionerligt sätt, än gradering av avgifterna, att trygga likabehandlingen av kyrkans medlemmar i förhållande till dem som inte hör till kyrkan är att staten avstår från att ingripa fullt ut i den i avsnitt 1.1 konstaterade exceptionellt stora ökningen av intäkterna från kyrkoskatten som föranleds av slopandet av förvärvsinkomstskatten och kanaliseringsskatten för socialskyddsfonderna.

6 Remissvar

6.1 Inledning

Utkastet var på remiss under tiden den 24 juni–29 augusti 2025 och tre utlåtanden lämnades om utkastet.

6.2 Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland

Enligt evangelisk-lutherska kyrkan leder det att den statliga finansieringen till kyrkans samhällsuppgifter minskas på det föreslagna sättet till ett oändamålsenligt och diskriminerande slutresultat. Kyrkostyrelsen anser att propositionen är klandervärd i synnerhet därför att det allmänna enligt 22 § i grundlagen ska se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses. Vid den fortsatta beredningen kompletterades propositionens förhållande till grundlagen (avsnitt 11.1).

Kyrkostyrelsen konstaterar att en ökning av intäkterna från kyrkoskatten inte kan motivera en minskning av den statliga finansieringen till kyrkans samhällsuppgifter, eftersom intäkterna från kyrkoskatten och den statliga finansieringen har olika finansieringsobjekt. Vid den fortsatta beredningen kompletterades motiveringen till propositionen till den del den gäller kyrkoskattens användningsändamål (avsnitt 2.1.2 Kyrkoskatt).

Kyrkostyrelsen konstaterar att det i församlingarna upplevs som problematiskt att kostnaderna för lagstadgade uppgifter och särskilt för begravningsverksamhetens uppgifter täcks genom avgiftshöjningar. Undervisnings- och kulturministeriet konstaterar att beslut om ändring av avgifter hör till kyrkans behörighet och att staten således inte har möjlighet att påverka ärendet.

Kyrkostyrelsen anser att man i propositionen inte i tillräcklig utsträckning har beaktat vilka konsekvenser höjningar av avgifterna för begravningsverksamheten har för den offentliga ekonomin. Enligt Kyrkostyrelsens bedömning leder höjningar till att dödsbon i allt högre grad ansöker om kompletterande utkomststöd för att täcka begravningskostnaderna och detta har indirekta konsekvenser för välfärdsområdenas och Helsingfors stads ekonomi. Vid den fortsatta beredningen ansågs det att propositionen inte heller indirekt har några väsentliga konsekvenser för välfärdsområdenas eller Helsingfors stads ekonomi. Det är inte fråga om att ge

välårsområdena eller Helsingfors stad en ny uppgift, och dessutom har antalet hushåll som får kompletterande utkomststöd minskat sedan 2020.

Kyrkostyrelsen påpekar i sitt utlåtande också att trots att nästan 83 procent av alla avlidna som begravdes 2024 var medlemmar i evangelisk-lutherska kyrkan sett till riksnivå, varierar kyrkans medlemmars andel av de begravda från ort till ort. Undervisnings- och kulturministeriet konstaterar att kyrkomötet enligt 5 kap. 2 § i kyrkolagen har beslutanderätten i fråga om grunderna för fördelningen av den statliga finansieringen till kyrkans samhällsuppgifter. Grunderna för fördelningen har ändrats från och med 2025 så att man vid fördelningen av finansieringen också beaktar antalet personer som begravts inom församlingsekonomens område.

Kyrkostyrelsen anser att utlåtande av grundlagsutskottet bör begäras om propositionen. Vid den fortsatta beredningen har regeringen bedömt att förslaget inte medför sådana konstitutionella verkningar som skulle förutsätta ett utlåtande från grundlagsutskottet.

6.3 Ortodoxa kyrkan i Finland

Ortodoxa kyrkan anser att den föreslagna minskningen av det statsunderstöd som beviljas kyrkan är oskälig och orättvis och att den inverkar negativt på förutsättningarna för kyrkans grundläggande verksamhet. Kyrkan bedömer att antalet ortodoxa i Finland är betydligt större än det antal medlemmar som baserar sig på registret, vilket belastar församlingarna. I kyrkans utlåtande konstateras det att kyrkan också sköter många samhällsuppgifter, såsom människors psykiska och andliga välbefinnande, folkbokföring och begravning. Kyrkan fäster också uppmärksamhet vid att den i Finland har kanonisk ensamrätt till ortodox verksamhet och att dess existens som en kanoniskt och funktionellt enhetlig kyrka stärker hela Finlands intresse. Kyrkan anser att den ortodoxa kyrkans mindre storlek innebär att kyrkan har en mer sårbar ställning i förhållande till större aktörer. Vid den fortsatta beredningen kompletterades propositionens förhållande till grundlagen också i fråga om ortodoxa kyrkan (avsnitt 11.1.2 Ortodoxa kyrkan).

6.4 AKI-liitot ry

AKI-liitot ry understöder inte de föreslagna nedskärningarna, utan anser att de offentliga finanserna bör balanseras genom skattehöjningar i stället för genom nedskärningar i finansieringen till kyrkorna. AKI-liitot ry kräver att det i propositionen ska tas in balanserande åtgärder, om finansieringen minskas. Undervisnings- och kulturministeriet konstaterar att såsom framgår av avsnitt 9 Verkställighet och uppföljning är avsikten att följa utvecklingen av intäkterna från kyrkoskatten och vid behov vidta korrigerande åtgärder, om intäkterna inte ökar i förväntad utsträckning.

AKI-liitot ry anser att intäkterna från kyrkoskatten inte har något att göra med kyrkornas samhällsuppgifter och att motiveringen till ändringarna i inflödet av kyrkoskatt således bör strykas ur propositionen. Alternativt anser AKI-liitot ry att begravningslagen bör ändras så att begravningsavgifterna kan graderas enligt hur länge en avliden under sin livstid har varit medlem av kyrkan. Motiveringen till propositionen har preciserats för att förtydliga förhållandet mellan användningen av kyrkoskatt och den statliga finansiering som kyrkan får för sina samhällsuppgifter. Till propositionens avsnitt 5 Alternativa handlingsvägar fogades ett nytt stycke som gäller gradering av begravningsavgifterna.

AKI-liitot ry anser att ansvaret för finansieringen av samhällsuppgifter i och med propositionen temporärt överförs till enskilda personer, och konstaterar att detta bör beskrivas mer ingående i

propositionens konsekvensbedömningar. Undervisnings- och kulturministeriet konstaterar att avsikten med propositionen inte är att överföra ansvaret för finansieringen av kyrkans samhällsuppgifter på enskilda personer.

Även AKI-liitot ry anser att utlåtande av riksdagens grundlagsutskott bör begäras om propositionen. Vid den fortsatta beredningen har regeringen bedömt att förslaget inte medför sådana konstitutionella verkningar som skulle förutsätta ett utlåtande från grundlagsutskottet.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter

2 §. I paragrafens 2 mom. föreskrivs det om beloppet av den statliga finansiering som beviljas evangelisk-lutherska kyrkan för kyrkans lagstadgade uppgifter i anslutning till begravningsväsendet, folkbokföringen och bevarandet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och värdefullt lösöre. Finansieringsnivån fastställdes från och med den 1 januari 2025 till 105 030 000 euro. Enligt 2 mom. höjs finansieringsbeloppet årligen med ett belopp som motsvarar förändringen i den allmänna prisnivån enligt konsumentprisindex. I 3 mom. föreskrivs det om ett tidsbegränsat undantag som gäller beloppet av den statliga finansiering som beviljas evangelisk-lutherska kyrkan. Vid beräkningen av höjningen av finansieringen ska enligt 3 mom. från höjningen av konsumentprisindexet dras av en procentenhet 2026 och 2027. Det föreslås att det i momentet också sägs att från detta belopp dras 9 800 000 euro av vardera året.

7.2 Lagen om ortodoxa kyrkan

119 §. I paragrafen föreskrivs det om överföring av ansvaret för ortodoxa kyrkostyrelsen, stiftsförvaltningen och ortodoxa seminariet från staten till ortodoxa kyrkan. I 2 mom. föreskrivs om det statsunderstöd som beviljas ortodoxa kyrkan. Anslagsnivån fastställdes från och med den 1 januari 2025 till 2 382 000 euro. Anslaget höjs årligen med ett belopp som motsvarar förändringen i den allmänna prisnivån enligt konsumentprisindex. Vid beräkningen av höjningen av understödet ska enligt 3 mom. från höjningen av konsumentprisindexet dras av en procentenhet 2026 och 2027. Det föreslås att det i momentet också sägs att från detta belopp dras 200 000 euro av vardera året.

8 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft den 1 januari 2026.

9 Verkställighet och uppföljning

Regeringen har förbundit sig att följa upp effekterna av slopandet av förvärvsinkomstavdraget och minskningen av arbetslöshetsförsäkringspremien, som trädde i kraft den 1 januari 2025, på beloppet av kyrkoskatteintäkterna (RP 113/2024 rd, s. 15). Granskningen görs 2026 utifrån uppgifterna om beskattningen för 2025 och beaktas i de budgetpropositioner som bereds därefter. Dessutom gör regeringen en utredning om förhållandet mellan den statliga finansieringen och kostnaderna för den evangelisk-lutherska kyrkans samhällsuppgifter samt om förhållandet mellan det statsunderstöd som beviljas ortodoxa kyrkan och kostnaderna för ortodoxa kyrkans verksamhet. Utredningen görs i samarbete mellan undervisnings- och kulturministeriet och finansministeriet, och i utredningen hörs företrädare för evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkan (RP 113/2024 rd, s. 15 och protokollsanteckningarna från

statsminister Petteri Orpos regerings halvtidsöversyn den 23 april 2025). Avsikten är att arbetet med utredningen ska inledas hösten 2025.

10 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026 och avses bli behandlad i samband med den. Propositionen hänför sig till budgetens moment 29.01.51 (understöd för kyrklig och religiös verksamhet, fast anslag) och 29.01.52 (statlig finansiering av evangelisk-lutherska kyrkans samhällsuppgifter, förslagsanslag).

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

11.1 Förhållande till grundlagen

Förslaget är av betydelse i synnerhet med tanke på religionsfriheten och jämlikheten. Propositionen är av betydelse också med tanke på evangelisk-lutherska kyrkans särskilda författningsrättsliga ställning.

Enligt 11 § 1 mom. i grundlagen har var och en religions- och samvetsfrihet. Till religions- och samvetsfriheten hör enligt 2 mom. rätten att bekänna sig till och utöva en religion, rätten att ge uttryck för sin övertygelse och rätten att höra till eller inte höra till ett religiöst samfund.

Finland har även förbundit sig att följa Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (FördrS 63/1999), i vars artikel 9 det har avtalats om tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Enligt artikel 9.1 i konventionen har var och en rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion eller tro och frihet att ensam eller i gemenskap med andra, offentligt eller enskilt, utöva sin religion eller tro genom gudstjänst, undervisning, sedvänjor och ritualer. I artikel 9.2 har det avtalats om begränsning av religionsfriheten. Enligt artikeln får friheten att utöva sin religion eller tro endast underkastas sådana begränsningar som är föreskrivna i lag och som i ett demokratiskt samhälle är nödvändiga med hänsyn till den allmänna säkerheten, till skydd för allmän ordning, hälsa eller moral eller till skydd för andra personers fri- och rättigheter. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har i sin rättspraxis gett konventionsstaterna en rätt så omfattande prövningsrätt i frågor som gäller religionsfrihet.

Religionsfriheten har nära samband med förbudet mot diskriminering på grund av religion eller övertygelse enligt 6 § 2 mom. i grundlagen (RP 309/1993 rd, GrUU 7/2005 rd, GrUU 28/2004 rd). Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av till exempel religion eller övertygelse. Av förbudet mot diskriminering följer bland annat en förpliktelse att vid utövning av offentlig makt behandla alla religionssamfund och världsåskådningsriktningar lika.

Enligt 22 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses. I regeringens proposition som gäller reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna ansågs det att ett sådant faktiskt tillgodoseande av de grundläggande fri- och rättigheterna ofta förutsätter aktiva åtgärder från det allmännas sida, till exempel för att skydda rättigheterna mot kränkningar från utomstående sida eller för att skapa faktiska förutsättningar för utövning av rättigheterna (RP 309/1993 rd, s. 79). Med hjälp av intresseavvägning fastställs i enskilda fall vilka åtgärder staten ska eller kan vidta. Till de centralaste metoderna att förverkliga förpliktelsen att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna hör bland annat att inrikta de ekonomiska resurserna.

11.1.1 Evangelisk-lutherska kyrkan

Evangelisk-lutherska kyrkan har en särställning i Finland som grundar sig på 76 § i grundlagen och på kyrkolagen. Grundlagsutskottet har dock ansett att av 6 § 2 mom. i grundlagen följer ett åtagande för det allmänna att behandla alla religionssamfund eller livsåskådningsriktningar lika (GrUB 10/2002 rd). Evangelisk-lutherska kyrkans rättsliga och samhälleliga särställning i Finland innebär således inte i sig ett i 6 § 2 mom. i grundlagen avsett godtagbart skäl att särbehandla personer som hör till kyrkan i fråga (se GrUU 37/2014 rd).

När det gäller evangelisk-lutherska kyrkan beror den föreslagna lagändringens betydelse för tillgodoseendet av religionsfriheten och likabehandlingen i hög grad på hur församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna reagerar på minskningen av statens andel av finansieringen av deras samhällsuppgifter.

Bestämmelserna i kyrkolagen styr församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna att handla på ett sådant sätt att kostnaderna för begravningsverksamheten i fråga om samhällsuppgifterna fördelas jämnt mellan alla som anlitar begravningsjänster oberoende av om de under sin livstid var medlem i kyrkan eller inte. Om den statliga finansieringens andel av täckandet av kostnaderna för de samhällsuppgifter som gäller begravningsverksamheten minskar, ska församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna bedöma om den skyldighet som ålagts det allmänna att se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses förutsätter ändringar till exempel i de avgifter som tas ut för begravningsverksamheten. Beslut om avgifterna hör i församlingarna till kyrkofullmäktiges och i de kyrkliga samfälligheterna till gemensamma kyrkofullmäktiges uppgifter. Med beaktande av kyrkans offentlighetsrättsliga ställning har kyrkofullmäktige och gemensamma kyrkofullmäktige en i 22 § i grundlagen avsedd skyldighet att trygga tillgodoseendet av likabehandling och religionsfrihet också när de fattar beslut om grunderna för avgifterna för begravningsverksamheten.

Riksdagens förvaltningsutskott konstaterade i sitt betänkande om finansieringslagen (FvUB 37/2014 rd) att eftersom den statliga finansieringen inte täcker alla kostnader för de samhällsuppgifter som den evangelisk-lutherska kyrkan ska sköta, måste medlemmarna i kyrkan betala också kostnaderna för lagstadgad service till icke-medlemmar. Utskottet ansåg att detta behöver utredas. Utskottet har upprepat sin åsikt om behovet av en utredning i sina betänkanden FvUB 23/2016 rd och FvUB 5/2023 rd.

Enligt Kyrkostyrelsen var nästan 83 procent av de personer som begravdes 2024 medlemmar i evangelisk-lutherska kyrkan. Eftersom största delen av de avlidna som begravdes på församlingarnas begravningsplatser hörde till kyrkan under sin livstid, verkar inte heller kompensation för den minskade statliga finansieringen med intäkterna från kyrkoskatten utgöra något problem med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna. Regeringen har dock beslutat att göra en utredning om förhållandet mellan den statliga finansieringen och kostnaderna för evangelisk-lutherska kyrkans samhällsuppgifter (se avsnitt 9 Verkställighet och uppföljning).

11.1.2 Ortodoxa kyrkan

I fråga om ortodoxa kyrkan är propositionen inte förenad med motsvarande aspekter i anslutning till tryggheten av likabehandlingen som den statliga finansieringen till evangelisk-lutherska kyrkans samhällsuppgifter. Avsikten med det statsunderstöd som årligen beviljas ortodoxa

kyrkan är inte att täcka kostnaderna för samhällsuppgifter som riktats till hela befolkningen, utan att stödja kyrkans egen verksamhet. Understödsbeloppet har av historiska skäl varit större än det sammanlagda beloppet av verksamhetsunderstöd (520 000 euro) som beviljas registrerade religionssamfund, och så är fallet också efter den föreslagna lagändringen. En minskning av understödsbeloppet begränsar inte religionsfriheten för medlemmarna i ortodoxa kyrkan och särbehandlar dem inte på grund av deras religion. Regeringen har dock beslutat att göra en utredning också om förhållandet mellan det statsunderstöd som beviljas ortodoxa kyrkan och de kostnader som ligger till grund för understödet (se 9 Verkställighet och uppföljning).

11.1.3 Sammandrag

Bedömt som en helhet anser regeringen att lagförslagen som gäller ändring av beloppet av den statliga finansieringen till evangelisk-lutherska kyrkan och beloppet av statsunderstödet till ortodoxa kyrkan inte är problematiska med tanke på bestämmelserna om religionsfrihet eller jämlikhet. Propositionen strävar efter att främja tillgodoseendet av religionsfriheten och jämlikheten på bästa möjliga sätt i en situation där det är nödvändigt att balansera de offentliga finanserna för att trygga välfärdssamhället och dess tjänster med tanke på både denna generation och kommande generationer.

11.2 Lagstiftningsordning

Enligt regeringens uppfattning kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter (430/2015) 2 § 3 mom., sådant det lyder i lag 837/2024, som följer:

2 §

Med avvikelse från bestämmelserna i 2 mom. om höjning av finansieringsbeloppet höjs finansieringen årligen 2026 och 2027 med ett belopp som motsvarar höjningen av konsumentprisindexet minskat med en procentenhet. Från detta belopp dras dessutom av 9 800 000 euro vartdera året.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 119 § i lagen om ortodoxa kyrkan

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006) 119 § 3 mom., sådant det lyder i lag 838/2024,
som följer:

119 §

Överföring av ansvaret för kyrkostyrelsen, stiftsförvaltningen och ortodoxa seminariet till kyrkan

Med avvikelse från bestämmelserna i 2 mom. höjs anslaget årligen 2026 och 2027 med ett belopp som motsvarar höjningen av konsumentprisindexet minskat med en procentenhet. Från detta belopp dras dessutom av 200 000 euro vartdera året.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 22 september 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Undervisningsminister Anders Adlercreutz

1.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statlig finansiering till evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter (430/2015) 2 § 3 mom., sådant det lyder i lag 837/2024, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Med avvikelse från bestämmelserna i 2 mom. om höjning av finansieringsbeloppet höjs finansieringen årligen 2026 och 2027 med ett belopp som motsvarar höjningen av konsumentprisindexet minskat med en procentenhet.

2 §

Med avvikelse från bestämmelserna i 2 mom. om höjning av finansieringsbeloppet höjs finansieringen årligen 2026 och 2027 med ett belopp som motsvarar höjningen av konsumentprisindexet minskat med en procentenhet. *Från detta belopp dras dessutom av 9 800 000 euro vartdera året.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 119 § i lagen om ortodoxa kyrkan

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006) 119 § 3 mom., sådant det lyder i lag 838/2024,
som följer:

Gällande lydelse

119 §

*Överföring av ansvaret för kyrkostyrelsen,
stiftsförvaltningen och ortodoxa seminariet
till kyrkan*

Med avvikelse från bestämmelserna i 2
mom. höjs anslaget årligen 2026 och 2027
med ett belopp som motsvarar höjningen av
konsumtprisindexet minskat med en
procentenhet.

Föreslagen lydelse

119 §

*Överföring av ansvaret för kyrkostyrelsen,
stiftsförvaltningen och ortodoxa seminariet
till kyrkan*

Med avvikelse från bestämmelserna i 2
mom. höjs anslaget årligen 2026 och 2027
med ett belopp som motsvarar höjningen av
konsumtprisindexet minskat med en
procentenhet. *Från detta belopp dras
dessutom av 200 000 euro vartdera året.*

Denna lag träder i kraft den 20 .